

Предлагач: Група пратеници

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ
ПО СКРАТЕНА ПОСТАПКА

С к о п ј е,
јануари 2025 година

Д О:
ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО
НА РЕПУБЛИКА С. МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 71 став 1 од Уставот на Република С. Македонија и член 139, член 144 и член 175 од Деловникот на Собранието на Република С. Македонија, Ви поднесуваме *Предлог на Закон за изменување на Законот за заштита на потрошувачите – по скратена постапка.*

Пратеници:

Димитар Апасиев _____

Борислав Крмов _____

Реџеп Исмаил _____

Јована Мојсоска _____

Амар Мециновиќ _____

Сашко Јанчев _____

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со *Законот за заштита на потрошувачите* („Службен весник на РСМ“ бр. 236/2022 и 03/25) се уредуваат правата и обврските на потрошувачите и на трговците во потрошувачките односи, начините и постапките на заштита на правата на потрошувачите, информирањето на потрошувачите, унапредувањето на знаењето на потрошувачите за нивните права и начините и постапките на нивна заштита, правата и обврските на здруженијата и сојузите чија област на дејствување е остварувањето на целите на заштита на правата на потрошувачите, правата и обврските на надлежните органи, тела и други носители на заштитата на правата на потрошувачите, како и други прашања од значење за положбата и заштитата на правата на потрошувачите.

Во однос на амбалажите, декларациите, гаранциите, сертификатите и останатите документи, постојното законско решение наметнува обврска за трговците истите да ги издаваат „двојазично“, односно покрај македонскиот јазик задолжителен е и албанскиот јазик. Таквата обврска во време на криза значи дополнителен, непотребен товар за трговците, а истата противустановно се применува врз приватните лица и на целата територија на Република Македонија, надвор од Амандманот V на Уставот на РМ.

Низ практичната примена ова решение наише на отпор кај трговците, особено кај оние чие производство се наоѓа во средини каде што единствен службен јазик е македонскиот, а воедно произведуваат за странски пазар. Кај овие трговци оваа обврска само ги зголеми трошоците за производство и не произведе никаков дополнителен ефект. Дотолку повеќе што оваа спорна одредеба е веќе оспорена пред Уставниот суд на РМ.

Оттука, поради намалување на овие наметнати и непотребни трошоци врз трговците, во услови на економска криза и пораснати трошоци, потребно е да се донесат предложените измени за укинување на овие обврски, што ќе влијае поволно врз економијата.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Предложениот закон е заснован на истите цели и начела врз кои е заснован и основниот Закон за заштита на потрошувачите.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗБУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предложениот закон не предизвикува негативни финансиски импликации врз Буџетот на Република С. Македонија и другите јавни финансиски средства.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИН НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведување на предложениот закон не се потребни финансиски средства од Буџетот на Република С. Македонија.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Врз основа на член 175 став 1 алинеја 1 од Деловникот на Собранието на Република С. Македонија, имајќи во предвид дека не се работи за сложен и обемен закон, се предлага Собранието да расправа по Предлогот на закон по скратена постапка.

**ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ**

Член 1

Во Законот за заштита на потрошувачите (*) („Службен весник на РСМ“ бр. 236/22 и 03/25) во член 6 ставот (2) се менува и гласи:

„(2) Трговецот е должен информациите од ставот (1) на овој член на потрошувачот да му ги даде напишани на македонски јазик и неговото кирилско писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на другите јазици и знаци лесно разбирливи за потрошувачот.“.

Член 2

Во член 37 ставот (2) се менува и гласи:

„(2) Трговецот е должен документите од ставот (1) на овој член да му ги обезбеди на потрошувачот напишани на македонски јазик и неговото кирилско писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на другите јазици и знаци лесно разбирливи за потрошувачот.“.

Член 3

Во член 111 ставовите (4) и (5) се менуваат и гласат:

„(4) Гарантниот лист во којшто е содржана трговската гаранција се издава на македонски јазик и неговото кирилско писмо, што не ја исклучува можноста истовремено употреба и на другите јазици и знаци лесно разбирливи за потрошувачот.

(5) Кога гарантниот лист во којшто е содржана трговската гаранција издадена од страна на трговецот или од страна на производителот е на странски јазик, важат единствено условите и одредбите од трговската гаранција на македонски јазик и неговото кирилско писмо, освен доколку со трговската гаранција издадена на странски јазик не се предвидени поголеми права на потрошувачот.“.

Член 4

Во член 123 став (1) се менува и гласи:

„(1) Трговецот е должен информациите од членовите 120 и 121 од овој закон што се однесуваат на преддоговорното информирање на потрошувачот да му ги даде напишани на македонски јазик и неговото кирилско писмо, што не ја исклучува можноста истовремено употреба и на другите јазици и знаци лесно разбирливи за потрошувачот.“.

Член 5

Во член 138 ставот (3) се менува и гласи:

„(3) Трговецот е должен информациите од ставот (1) на овој член на потрошувачот да му ги даде напишани на македонски јазик и неговото кирилско писмо, што не ја исклучува можноста истовремено употреба и на другите јазици и знаци лесно разбирливи за потрошувачот.“.

Член 6

Во член 139 ставот (2) се менува и гласи:

„(2) Договорите од членот 134 од овој закон мора да бидат составени на македонски јазик и неговото кирилско писмо, што не ја исклучува можноста истовремено употреба и на другите јазици и знаци лесно разбирливи за потрошувачот.“.

Член 7

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ
НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ

Предлог на законот за изменување на Законот за заштита на потрошувачите содржи седум члена.

Со член 1 се менува член 6 став (2) од Законот за заштита на потрошувачите, со тоа што за трговците се отстранува задолжителната обврска за издавање на информациите поврзани со амбалажа, приврзок, налепница, упатство, декларација, изјава, сертификат и/или на друг соодветен документ на производот, на друг јазик покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици.

Со член 2 се менува членот 37 став (2) така што задолжителен јазик за документите за производот како декларација, сертификат, гарантен лист, изјава за сообразност, технички упатства, упатства за склопување, составување и/или монтажа, упатства за користење, листа на овластени сервиси и/или друг соодветен документ, е македонскиот јазик и неговото кирилско писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици.

Со член 3 се менува членот 111 став (4) и (5) со тоа што должност на трговецот за издавање на гарантниот лист за производот, е истиот да го издаде на македонскиот јазик и неговото кирилско писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици.

Со член 4 се менува член 123 со што информациите што се однесуваат на преддоговорното информирање на потрошувачот, трговецот е должен да му ги даде напишани на македонски јазик и неговото кирилско писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици.

Со член 5 се менува членот 138 со што обврска на трговецот пред потрошувачот да стане обврзан со кој било договор или со која било понуда, на јасен и разбирлив начин да му ги даде на потрошувачот точни и соодветни информации на македонски јазик и неговото кирилско писмо, со што не се исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици.

Со член 6 се менува членот 139 така што договорите за временски поделена употреба на недвижност, договорите за долгорочен производ за одмор, договорите за препродажба и договорите за размена да мора да бидат во пишана

форма на македонски јазик и неговото кирилско писмо, со што не се исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици.

Со член 7 уредено е влегувањето на законот (*vacatio legis*).

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените решенија се меѓусебно поврзани и чинат единствена правна целина.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Предложените решенија ќе овозможат намалување на финансискиот непотребен товар на малите и микро трговци, што ќе придонесе за нивен економски раст.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ
ОД ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ
(ИЗВОД)

Општа обврска за информирање на потрошувачите

Член 6

(1) Трговецот е должен на потрошувачот да му ги даде, на јасен, видлив и читлив начин, а преку амбалажа, приврзок, налепница, упатство, декларација, изјава, сертификат и/или на друг соодветен документ, најмалку следниве точни, целосни и корисни информации за:

- 1) белезите, квалитетот, начин на употреба и функционалноста на стоките или услугите;
- 2) влијанието на одредени стоки или услуги врз животната средина и животот, здравјето и благосостојбата на луѓето, како и за мерките за заштита, согласно со важечките прописи и стандарди и
- 3) името или називот, географската адреса и другите податоци значајни за определување на идентитетот на трговецот.

(2) Трговецот е должен информациите од ставот (1) на овој член на потрошувачот да му ги даде напишани на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на територијата на Република Северна Македонија и неговото писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици, како и на знаци или пиктограми што се лесно разбирливи за потрошувачот.

(3) Во случај на сомневање дали трговецот постапил согласно со ставовите (1) и (2) на овој член, докажувањето е на товар на трговецот.

(4) Трговецот може да го извести, лично или по писмен пат, со користење на сите расположливи средства за комуникација, потрошувачот или потенцијалниот потрошувач кој изразил интерес за купување на производ, за главните карактеристики на производот, начинот на употреба и одржување, технолошките унапредувања и/или карактеристиките на идните верзии на производот.

(5) За да ги информира потрошувачите за главните карактеристики на производот и во согласност со неговата деловна политика или трговска пракса, трговецот може:

- да го демонстрира користењето на производот на продажното место и/или
- да го предаде производот на заинтересираниот потрошувач заради бесплатна проба, тестирање или други форми на аранжмани за проба пред купување, под услов потрошувачот да биде запознаен однапред со условите на таквиот аранжман.

(6) Одредбите од ставовите (1), (2), (3), (4) и (5) на овој член не ги исклучуваат обврските за означување на стоки или услуги одредени со посебни прописи.

Општи одредби за предавање на потребните и пропишани документи

Член 37

(1) Трговецот е должен при испораката на стоката или извршувањето на услугата да му ги предаде и да му ги предочи на потрошувачот документите што ги изготвил производителот, увозникот или продавачот на големо заради полесно и сигурно користење на стоките или услугите (декларација, сертификат, гарантен лист, изјава за сообразност, технички упатства, упатства за склопување, составување и/или монтажа, упатства за користење, листа на овластени сервиси и/или друг соодветен документ).

(2) Трговецот е должен документите од ставот (1) на овој член да му ги обезбеди на потрошувачот напишани на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на територијата на Република Северна Македонија и неговото писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици, како и на знаци или пиктограми што се лесно разбирливи за потрошувачот.

(3) Трговецот е должен да се придржува кон обврските наведени во документите од ставот (1) на овој член.

Содржина, форма и јазик на гарантниот лист

Член 111

(1) Во гарантниот лист мора да биде наведено дека потрошувачот има соодветни права согласно со одредбите од овој закон и Законот на облигационите односи кои се однесуваат на договори за продажба на стоки и да биде јасно посочено дека самата трговската гаранција не влијае на правата на потрошувачот, а особено не на неговите права по основ на несообразност на стоките.

(2) Во гарантниот лист на јасен и разбирлив начин мора да бидат наведени описот на потрошувачката стока, датумот на нејзината продажба, бројот на издадената сметка, содржината на трговската гаранција и битните услови што се потребни за поставување барања согласно со трговската гаранција, а особено рокот на важење на трговската гаранција, територијалната примена на трговската гаранција, името (називот) и адресата (седиштето) на нејзиниот издавач, како и името (називот), адресата (седиштето) и податоците за контакт со субјектот на кој што потрошувачот треба да му се обрати во случај кога потрошувачката стока не функционира исправно или не функционира во периодот за кој е издадена трговската гаранција за трајност.

(3) Гарантниот лист во којшто е содржана трговската гаранција му се става на располагање на потрошувачот во пишана форма или на друг траен носач што за него е достапен и пристапен најдоцна при испорака на стоките.

(4) Гарантниот лист во којшто е содржана трговската гаранција се издава на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на територијата на Република Северна Македонија и неговото писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици.

(5) Кога гарантниот лист во којшто е содржана трговската гаранција издадена од страна на трговецот или од страна на производителот е на странски јазик, важат единствено условите и одредбите од трговската гаранција на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на територијата на Република Северна Македонија и неговото писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици, освен доколку со трговската гаранција издадена на странски јазик не се предвидени поголеми права на потрошувачот.

(6) Кога гарантниот лист во којшто е содржана трговската гаранција не е во согласност со одредбите од ставовите (1), (2), (3), (4) и (5) на овој член, ова не влијае на важноста на трговската гаранција, а потрошувачот има право на исполнување на трговската гаранција.

(7) Одредбите и условите наведени во гарантниот лист се задолжителни за потрошувачот само ако се јасни, разбирливи и лесно воочливи.

Јазик на предоговорните информации

Член 123

(1) Трговецот е должен информациите од членовите 120 и 121 од овој закон што се однесуваат на предоговорното информирање на потрошувачот да му ги даде напишани на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на територијата на Република Северна Македонија и неговото писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици.

(2) Одредбата од ставот (1) на овој член соодветно се применува и на договорите за туристички пакет-аранжмани и за поврзани патнички аранжмани.

Обврска за предоговорно информирање

Член 138

(1) Пред потрошувачот да стане обврзан со кој било договор или со која било понуда, трговецот е должен на јасен и разбирлив начин да му ги даде на потрошувачот следниве точни и соодветни информации:

1) во случај на договор за временски поделена употреба на недвижност, по пат на стандардниот образец со информации согласно со прописот од ставот (6) на овој член;

2) во случај на договор за долгорочен производ за одмор, по пат на стандардниот образец со информации согласно со прописот од ставот (6) на овој член;

3) во случај на договор за препродажба, по пат на стандардниот образец со информации согласно со прописот од ставот (6) на овој член;

4) во случај на договор за размена, по пат на стандардниот образец со информации согласно со прописот од ставот (6) на овој член.

(2) Трговецот е должен информациите од ставот (1) на овој член да му ги даде на потрошувачот без надоместок и тоа во пишана форма или на друг траен носач што е лесно достапен и пристапен за потрошувачот.

(3) Трговецот е должен информациите од ставот (1) на овој член на потрошувачот да му ги даде напишани на македонски јазик и неговото кирилско

писмо, како и на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на територијата на Република Северна Македонија и неговото писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици.

(4) Во случај на спор за тоа дали, кога или како на потрошувачот му се дадени информациите од ставот (1) на овој член, товарот на докажување е на трговецот.

(5) Како нечесна, ништовна е договорна одредба или услов со коишто се предвидува дека товарот на докажување што, според одредбите на овој член и членовите 134, 135, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147 и 148 од овој закон, е на трговецот, се префрла на потрошувачот.

(6) Формата и содржината на стандардните обрасци со информации за договорот за временски поделена употреба на недвижност, за договорот за долгорочен производ за одмор, за договорот за препродажба и за договорот за размена, како и посебниот стандарден образец за олеснување на правото на повлекување од овие договори ги пропишува министерот за економија и труд.

Форма и јазик на договорите

Член 139

(1) Договорите од членот 134 од овој закон мора да бидат склучени во пишана форма, на хартија или на друг траен носач.

(2) Договорите од членот 134 од овој закон мора да бидат составени на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на територијата на Република Северна Македонија и неговото писмо, што не ја исклучува можноста од истовремена употреба и на други јазици.

(3) Трговецот е должен на потрошувачот да му врати примерок или примероци од договорот во моментот на неговото склучување.